N°. 400.

DE GRONDWET.

1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

DONDERDAG 7 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De sluitingsrede.

De rede, met welke de Minister van Binnenlandsche Zaken de zitting der Staten-Generaal heeft gesloten, geeft tot velerlei beschouwingen en aanmerkingen gereede aanleiding. Wij meenen nogtans over vele bijzonderheden stilzwijgend te kunnen heenstappen, door eenvoudig te verwijzen naar onze vroegere artikelen: »*Wat heeft het Ministerie uitgevoerd?*« (Nis. 310—313), »*Hoe deze Kamer organieke wetten maakt.*« (No. 314) en »*Hoe tegenwoordig wetten worden doorgedreven.*« (No. 315). In die artikelen zal men de nergens weêrsproken beteekenis vinden van de »rijke uitkomsten,« die deze zitting heeft opgeleverd en van hetgeen daarvan op rekening van den ijver en van de scheppingskracht der Regering behoort gesteld te worden.

Terwijl wij alzoo kort zullen zijn, mogen we nogtans eene algemeene opmerking niet verzwijgen. Het is namelijk, dat de tegenwoordige Regering niet zeer gelukkig schijnt in het opstellen van staatsstukken, waarvan men met regt mag verwachten, dat elk woord met ernst worde overwogen met het oog op de beteekenis, die men daaraan wenscht te geven. Van dit standpunt beschouwd, schijnt het ons toe, dat de sluitingsrede met overhaasting is op- en vastgesteld; en zouden wij meenen, dat het niet kwaad geweest ware, indien de heer DONKER CURTIUS, gelijk bij eene vroegere gelegenheid, ook nu, den heer VAN LENNEP had uitgenoodigd, om dit staatsstuk »te corrigeren.« Ofschoon het tot de zaak zelve niets afdoet, komt het ons toch minder wenschelijk voor, wanneer eene Regering in gewigtige staatststukken, blijk geeft de beteekenis en kracht der woorden en de regels van de woordvoeging der taal, die zij spreekt, minder juist te kennen. Zoo lazen wij met bevreemding, dat: »ofschoon »de zitting daardoor *lang* van duur zij geworden, »hare uitkomsten zijn *in dezelfde mate* veelvuldig en »gewigtig geweest.« De woorden »*in dezelfde mate*« kunnen, volgens de regels der taal, op niets anders slaan dan op het woord »*lang*«: en bij gevolg zegt, taalkundig beschouwd, de sluitingsrede, dat gelijk de zitting *lang* geduurd heeft, zoo zijn ook hare uitkomsten veelvuldig *lang* en gewigtig *lang* geweest. Er wordt ook gesproken van het »tarief van regten op *den* in- uit- en doorvoer.« Of men behoort te zeggen: »tarief van »regten op in- uit- en doorvoer,« hetgeen wel het beste zal zijn; of het lidwoord »*den*« zou telkens behooren herhaald te worden: »den in-, den uit-, en den doorvoer.« — Verder leest men van »verouderde en met de tegenwoordige denkbeelden *strijdende* be»palingen«: zou niet veeleer bedoeld zijn *strijdige*? — Zeer curieus is, altijd uit het taalkundig oogpunt beschouwd, de volgende zinsnede: »Het zal niet noodig »zijn, Mijne heeren! u te herinneren de verschillende »wetten, die behalve de opgenoemde zijn tot stand ge»komen, *om* deze zitting met grond te mogen rang»schikken onder die welke rijk aan uitkomsten zijn »geweest.« De Regering zegt daar zeer bepaald, dat de wetten, die tot stand zijn gekomen, niet zijn voorgedragen of aangenomen, omdat ze noodig waren, of in de behoefte voorzagen, maar alleen.... »*om* deze »zitting met grond te mogen rangschikken onder die, »welke rijk aan uitkomsten zijn geweest.« Wij weten wel, dat de bedoeling eene andere is; dat men, door op de aangenomen wetten te wijzen, heeft willen doen uitkomen hoe, »rijk aan uitkomsten« de afgeloopen zitting zou geweest zijn; maar wij vragen, of een staatsstuk zóó slordig van redactie behoort te zijn dat men, lezende alleen wat er staat en niet wat bedoeld werd, op geheel onverstaanbare zinsneden blijft stuiten? Eindelijk zegt de sluitingsrede, dat »in de *Vergadering der Staten-Generaal* van »Nederland, de gewigtigste onderwerpen... worden behandeld«. Dat is onjuist. Onder »*vergadering der Staten-Generaal*« wordt alleen verstaan eene *vereenigde zitting der Kamers*; in zoodanige vergadering wordt, in den regel, door de Kamers niets behandeld, maar alleen de toespraken tot opening en sluiting der zittingjaren aangehoord. De steller der sluitingsrede heeft dan ook voorzeker bedoeld: »*in de zittingen der Kamers*«.

Wat den inhoud der aanspraak betreft: wij zullen niet op nieuw aanwijzen, hoe de Regering zich voornamelijk beroept op den arbeid, door het vorige Ministerie voor een goed deel voorbereid of zelfs geheel voltooid; hoe, waar van »eenparige goedkeuring« wordt gesproken, die verkregen is door loslating van reactionnaire beginselen en door toegeven aan het verlangen der Kamer; hoe men te vergeefs zou zoeken naar de pogingen der Regering, »om door ontwikkeling van nijverheid en ondernemingsgeest de algemeene welvaart te bevorderen«, terwijl het »aanvangen of voortzetten van werken van publiek nut«, voor zoover de Kamers daartoe hadden mede te werken, ook behooren tot de rijke nalatenschap der vorige Regering. Wij zullen, met het oog op de boven aangehaalde artikelen, dit alles nu te minder aanwijzen, daar wij op dit onderwerp terug komen, naar aanleiding van artikelen, dezer dagen door *Amsterdamsche Courant* en *'sGravenhaagsche Nieuwsbode* over de »rijke uitkomsten« van het thans gesloten zittingjaar publiek gemaakt. Alleen met het oog op de tweede al. van art. 194 der Grondwet, wenschen wij te vragen, of, waar de rede spreekt van het gereedliggend ontwerp »tot regeling van het lager- en »middelbaar onderwijs«, niet welligt de woordjes »*en hooger*« in de pen zijn gebleven?

Bijzondere aandacht vereischt de zesde zinsnede, die aldus luidt: »Wanneer wij het oog vestigen op den »afgeloopen werkkring, dan mogen *wij* ons verheugen, »dat deze zitting *op nieuw* het bewijs heeft geleverd, »dat in de Vergadering der Staten-Generaal van Neder»land, de gewigtigste onderwerpen, ook bij verschil en »strijd van meeningen, met warme belangstelling, *maar* »*te gelijk met kalmte en bezadigdheid* worden behandeld, »en mogen wij tevens met dankbaarheid het voorregt »erkennen, dat *wij, met volharding voortgaande*, onze »werkzaamheden tot een goed einde hebben gebragt.«

Tot onze groote verwondering hooren we hier de Regering roem dragen op de »*kalmte en bezadigdheid*«, waardoor »*op nieuw*« de werkzaamheden der Staten-Generaal zich zouden gekenmerkt hebben. Het is onbegrijpelijk, hoe de Regering dergelijk getuigenis, na al hetgeen gebeurd is en nog ieder versch in het geheugen ligt, heeft durven afleggen. Omdat zoodanige verklaring in een officiëel staatsstuk wordt nedergelegd, daarom zal hetgeen niet waar is geene waarheid worden. Het is juist in het afgeloopen zittingjaar, waarin, als een gevolg der koortsachtige April-beweging, in de Tweede Kamer zoowel als door de Regering, de »kalmte en bezadigdheid« uit het oog verloren zijn, waarop de Nederlandsche Regering en de Vertegenwoordiging zich steeds met zooveel regt mogten beroepen.

Was het, bijvoorbeeld, »kalmte« of »bezadigdheid«, toen de Minister VAN DOORN de ministeriële tafel onder zijne vuistslagen deed trillen, en 'slands raadzaal de schouwplaats deed zijn van een tooneel, als waarvan men het voorbeeld alleen ten tijde van Frankrijks meest revolutionnaire dagen kan terug vinden?

Was het »kalmte« of »bezadigdheid« toen de Minister VAN HALL den zonderlingen eed op »zijne grijze haren« aflegde, en hij en zijn ambtgenoot van Justitie insuniatie op insinuatie stapelden, onwaardig de plaats waar ze werden uitgesproken?

Was het »kalmte« of »bezadigdheid«, toen de heer VAN RAPPARD van eene »*république deguisée*« gewaagde en, ter verantwoording geroepen, het antwoord is schuldig gebleven?

Was het »kalmte« of »bezadigdheid«, toen de heer SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE in 's lands raadzaal de onderlinge gesprekken van dames, maakte tot grondslag eener hoogstgewigtige, maar ongegronde beschuldiging?

Was het »kalmte« of »bezadigdheid«, toen de heer VAN DER BRUGGHEN gewaagde van het doel »om het volk te vleijen« en de geheele anti-revolutionnaire partij met de ministriële, alleen van wege de *personen*, de *zaken* veroordeelde?

Was het, eindelijk, »kalmte« of bezadigdheid« toen de heer STOLTE het private leven van een ambtgenoot en dat van een achtenswaardig schrijver, buiten staat zich, ter plaatse, te verantwoorden, aantastte en in verdenking trachtte te brengen?

Voorwaar: als dit alles moet getuigen voor de »kalmte« en de »bezadigdheid« der Staten-Generaal van Nederland, dan moeten de tijden zoowel als onze landaard wel zeer veranderd zijn. Neen, de waarheid mag niet verzwegen worden. Het is integendeel met droefheid, dat de Nederlandsche natie terugziet op het thans gesloten tijdvak van hartstogt en drift, waardoor de reeks onzer bedaarde parlementaire jaren op eene smartelijke wijs werd afgebroken. Vurig wenschen wij, dat het aanstaande zittingjaar die vlek helpe uitwisschen.

Niet minder met de waarheid strijdig is hetgeen de regering verhaalt van haar »*voortgaan met volharding*« waardoor hare werkzaamheden tot een goed einde zouden gebragt zijn.

Wij zien geen blijk van »*volharding*« in het elkander opvolgen van *drie* ministers van Finantiën en van *twee* ministers van R. C. Eeredienst in den tijd van één jaar.

Wij zien geen »volharding« in de feiten dat de eerste minister van finantiën moest aftreden, omdat hij, tegen den wensch der Natie, tegen elke verligting en hervorming van het belastingstelsel was gekant; dat de tweede Minister van Finantiën moest aftreden, omdat de voornaamste door hem ingediende wet door de Kamer als »onzedelijk« werd veroordeeld en omdat hij den moed niet had, om ten aanzien van het tarief de wederafbreking der beginselen van vrijen handel te verdedigen; dat de derde Minister van Finantiën het werk van den tweeden niet voor zijne rekening durfde nemen en dat moest intrekken, terwijl hetgeen er van overbleef, *in beginsel* moest veranderd worden en daardoor volkomen toegegeven aan de publieke opinie.

Wij kunnen ook geen »volharding« zien in de veelvuldige transactiën, door de verschillende Ministers bij het verdedigen hunner wetsvoordragten met alle mogelijke inzigten gesloten, waardoor de wetten als het ware gedurende de discussiën werden omgewerkt, van beginsel soms veranderd en ten gevolge waarvan zij zoo menige inconsequentie, die later tot moeijelijkheden aanleiding zal geven, bevatten.

Nog minder is blijk van »volharding« te vinden in hetgeen met de wet op de inkwartieringen is gebeurd; in de algeheele gedaanteverwisseling, die, dank zij de niet-politieke specialiteit des Ministers van Oorlog, de verhooging van het budget van zijn departement heeft ondergaan; en in de groote concessiën die, om ze aannemelijk te maken, gedaan zijn, betrekkelijk het reglement op het beleid der Regering van N. Indie en de wet op het Armbestuur. Het is alleen de ministeriële meerderheid geweest, die met »volharding« heeft aangenomen wat de Regering haar voorlegde en de Minister van Binnenlandsche Zaken, die, ofschoon ten allen tijde gebleven verre beneden de taak, die op hem rust, eenig bewijs van »volharding« heeft gegeven, daar de inconsequentiën en de gebreken in de wet op het armbestuur alleen gezocht moeten worden in het transactie-*stelsel* zelf des Ministers en in zijn onvermogen, om zoo strijdige rigtingen tot een in elkander passend geheel te vatten. Al de overige Ministers hebben daarentegen de doorslaandste bewijzen van »zwakheid« gegeven en van de zucht om toch maar alles toe te geven ten einde toch maar alles aannemelijk te maken. En uit *dit* oogpunt beschouwd, zou men welligt in de vijfde zinsnede, geen strijd meer vinden met de regelen onzer taal en tot de overtuiging kunnen komen, dat inderdaad alleen *daarom* zoo een tal van wetten zijn tot stand gekomen, om toch maar te kunnen zeggen: »ziet, zóó rijk aan uitkomsten is *deze* zitting geweest!«

Wij voor ons, wenschen de aanstaande zitting eene »rijkere uitkomst« toe: eene uitkomst namelijk, waarvan

de rijkdom in de degelijkheid van het tot stand gekomene, niet in het *getal* moet worden gezocht en waarop, in elk geval, de smet van partijgeest en hartstogt niet zal kleven.

Herziening van het plaatselijk belastingstelsel van 's Gravenhage.

V.

Wij eindigden ons vorig artikel (zie No. 392) met de verklaring, dat wij zouden afwachten, of de aanstaande „gemeente-begrooting eenig licht geeft ten aan„zien van den twijfelachtigen toestand, waarin het „geldelijk beheer of het evenwigt tusschen inkomsten „en uitgaven verkeert, en of er eenige waarborg bestaat „voor de stabiliteit van dat belastingstelsel, waarbij men „zegt, dat de residentie wèl vaart en bloeit„. Wij hebben die begrooting voor 1855 medegedeeld (zie No. 397) en haar onderzocht; de uitkomst van dat onderzoek heeft onze vroegere beweringen niet gelogenstraft. Wij treden daartoe in eenige ontwikkeling, nadat wij vooraf onze overtuiging hebben uitgesproken, dat, *na* de beslissing van den Gemeenteraad, ten aanzien van de herziening van het plaatselijk belastingstelsel van 's Gravenhage; *na* de goedkeuring, welke door eene groote meerderheid aan het daartoe betrekkelijk rapport der Commissie is verleend en altijd in afwachting van hetgeen men tot verdediging van die beslissing in het eerlang aan den Raad voor te stellen adres aan de Hooge Regering, zal aanvoeren, het collegie van dagelijksch bestuur gedrongen was, om zulk eene begrooting voor 1855 aan den Gemeenteraad ter goedkeuring aan te bieden, als thans tot het onderwerp van onze geheel onpartijdige overweging wordt genomen. Wij drukken te meer op dat woord *onpartijdig*, omdat ons niets aangenamer zal zijn, dan bij de aanstaande beraadslagingen van den Gemeenteraad over de begrooting, eenig blijk te zien, dat men de publieke zaak ook daarin behartigt, dat niet geheel onopgemerkt wordt gelaten, wat ten aanzien van zulke gewigtige onderwerpen in het openbaar en met welwillendheid geschreven wordt. Het verraadt weinig verstand, wanneer men zich verbeelden acht boven aanmerkingen, welke met bescheidenheid, maar toch ook met klem, zijn gemaakt, gelijk ten aanzien van het verslag over de herziening plaats vond. Gaarne willen wij gelooven, dat menig Gemeenteraads-lid, door eerzucht en waanwijsheid verleid, ons denkt toe te voegen: „zwijgt gij stil, want ik weet „het ook wel„ — indien ons uit de openbaar gemaakte beraadslagingen slechts bleek, dat men het wist. Veel liever denken wij aan zekere malaise, om de Gemeentewet, voortbrengsel van een tijdvak, waarin de aristocratische geest slecht tieren kon, met naauwgezetheid toe te passen, daar welligt het algemeen te spoedig zou gewaar worden, dat de bepalingen der Gemeentewet, in elk opzigt, eene zelfstandigheid van beheer in de gemeentelijke huishouding toelaten, onder zulke beperkingen evenwel, die alleen hinderlijk kunnen zijn voor een willekeurig beheer. — Keeren wij thans tot ons onderwerp terug.

Wij treden in geen onderzoek, of de redenen, die Burgemeester en Wethouders bewogen hebben, om sommige uitgaven over 1854 bij deze begrooting te verhoogen en anderen te verminderen, werkelijk gegrond zijn. Wij teekenden alleen aan, dat de kosten voor de bedelaars met ƒ 8000, voor de krankzinnigen met ƒ 6500, voor openbare vermakelijkheden en feesten met ƒ 1000 zijn vermeerderd; maar daarentegen de subsidiën aan armbesturen met ƒ 3500 verminderd. Maar onder den indruk der laatste handelingen van den Gemeenteraad, bevreemdt het ons, geene gelden uitgetrokken te vinden voor renten van de geldleening van ƒ 112,000, tegen 4 pCt., waartoe reeds besloten is; noch voor aflossingen, waartoe men zich bij het plan pleegt te verbinden. Men kan dus veilig rekenen op eene verhooging van het cijfer der uitgaven met p. m. ƒ 10,000, voor aflossing en renten der nieuwe geldleening; en wij schromen niet daaruit op nieuw het bewijs te ontleenen voor de valsche grondstellingen der Commissie, welke bij de invoering van een nieuw belasting*stelsel* toch in elk geval moest in aanmerking nemen het vermoedelijk gemiddeld bedrag van de jaarlijksche behoeften, in gewone gevallen en voor buitengewone omstandigheden, opdat niet telkens aan dat stelsel behoeve te worden geraakt.

Van meer belang hebben wij het geacht, langer te verwijlen bij de middelen, die aangewezen zijn om de uitgaven te bestrijden. En wij zagen ons bevestigd in de herhaaldelijk geuite meening, dat het bestaande belastingstelsel dringende herziening behoeft; maar tevens stonden wij verbaasd over de stoutmoedigheid, waarmede men die herziening, *ten nadeele van het belang der gemeente*, durft uit te stellen. Reeds de eerste post van de inkomsten bewijst tegen dat hooggeroemde stelsel „waaronder de residentie wèl vaart en bloeit.„ Was nog bij de begrooting van 1854 gerekend op een aanzienlijk beschikbaar deel van het goed slot der laatste gemeenterekening (ƒ 24,122.26), thans is zulk een inkomst ingesmolten tot op ƒ 10,552.72½ of ƒ 13,500 *minder*. Ook daaruit blijkt, dat het evenwigt tusschen inkomsten en uitgaven over elke dienst niet kan worden verkregen dan door eene belangrijke bijdrage van het afgeloopen dienstjaar; maar dit loopt nog te meer in het oog, wanneer wij als buitengewone ontvangst vinden uitgetrokken eene som van ƒ 30,000 uit de gemeentefondsen, waarmede het kapitaal der Bank van Leening zal worden verminderd, of als voorschot, bij wijze van leening en dus als eene nieuwe geldleening aan de gemeentekas verstrekt. Hoe dit ook zij, en welken naam men aan deze buitengewone ontvangst geven wil, *zeker* is het, dat, om het gemeentehuishouden gaande te doen blijven, *een gedeelte van de gemeente-eigendommen*, tot eene som van ƒ 30,000 *moet worden gebruikt*. Wanneer men nu nagaat, dat dit kapitaal eene rente oplevert tegen 5 pCt., dan is daaraan een jaarlijksch verlies verbonden van ƒ 1500, waarop reeds voor 1855 behoorde te worden gerekend, door eene vermindering tot dat bedrag op de bij volgnommer 25 berekende renten van kapitalen. Wel is waar, men heeft welligt gerekend op eene ruimere opbrengst der plaatselijke accijnsen dan de raming, welke in haar geheel ƒ 1000 minder dan over 1854 bedraagt, doch, naar de uitkomsten van het loopende jaar te oordeelen, bestaat er weinig gegrond vooruitzigt, dat o. a. de plaatselijke accijns op het gemaal zooveel zal opbrengen dat de raming voor 1855, welke ƒ 5200 meer dan die over 1854 bedraagt, kan worden verkregen. Men moge nu al roemen op dat „heilvolle accijnsstelsel;„ maar de vergelijking van de ramingen der verschillende accijnsen tusschen 1854 en 1855, waarbij wij natuurlijk in aanmerking hebben genomen wat voor 1854 als teruggave bij den uitvoer werd in uitgaaf gebragt, heeft ons doen zien, hoezeer die belangrijke afwijkingen van het eene en het andere jaar menige teleurstelling en misrekening veroorzaken.

Zoo wij nu elken post van ontvangst en uitgaaf als gegrond en onbetwistbaar aannemen, is ook even gegrond en onbetwistbaar, dat de Gemeenteraad der residentie de voorkeur geeft aan hetgeen in elk ordelijk huishouden wordt afgekeurd: *van den hoogen boom teeren*. Zoo wij daarenboven letten op hetgeen ongetwijfeld moet plaats vinden: *het sluiten eener geldleening*, dan komt men nog p. m. ƒ 10,000 *te kort* en als wij nu daarbij het jaarlijksch verlies van ƒ 1500 rekenen, dat de Bank van leening aan rente *minder* betaalt, dan wordt het te kort aanmerkelijk. Nu zwijgen wij nog over den twijfel, die geopperd mag worden of de Bank die ƒ 30.000 kan missen en niet het verlies van werkend kapitaal op eene andere wijze moet worden aangevuld. Nu houden wij nog buiten beoordeeling of de vermindering van subsidien voor de armbesturen ook niet, *in het stelsel van den Raad*, moet strekken tot vermindering van den accijns op de eerste levensbehoeften, die toch, gelijk men erkent, het meest door de mindere standen wordt gedragen. Nu vragen wij nog niet, waaruit de gelden zullen gevonden worden, die, zoo God het niet verhoedt, weldra noodig zullen zijn ten behoeve van inrigtingen voor cholera lijders. Wij laten dat alles daar; maar wij vragen, of na de openbaarmaking der gemeentebegrooting niet te meer gewettigd wordt het oordeel over den Haagschen Gemeenteraad, dat wij onlangs (zie No. 395) uitspraken: „De Gemeenteraad, in stede van naar alle mogelijke „middelen om te zien tot verbetering van eenen voor „den arme en voor den burger onhoudbaren toestand, „verklaart eenvoudig, dat de zaken moeten blijven zoo „als zij zijn en dat er volstrekt niet aan te denken „valt, om wat *meer lasten* op den gegoede te leggen „en den nijveren burger *wat* te *verligten?*„

De Redactie van *de Nederlander* schijnt zich geheel te onttrekken aan de wederlegging onzer beschouwingen over het adres betreffende de theologische faculteiten, maar die taak over te laten aan de schrijvers van *ingezonden* stukken, die onder elkander verdeeld hebben den hun blijkbaar opgelegden last.

De Nederlander geeft in No. 1282 in éene enkele zinsnede op, dat *onze* beschouwing *in haar geheel* hierop neêr komt.

„Zoo de meerderheid der leden van het kerkgenoot„schap de verwerping van de belijdenis der Nederland„sche Hervormde kerk, uit haar Symbolische schriften „en levensgeschiedenis blijkbaar, wenschelijk keurt, is „het eerlijk en redelijk, dat de voorstanders der Be„lijdenis, eer ze worden uitgeworpen, vrijwillig en stil„lekens uit het kerkgenootschap gaan.„

Wij hebben in die verklaring een vernieuwd bewijs van de oneerlijkheid van *de Nederlander*; want ongezind om hare lezers door *breede* aanhalingen uit onze vertoogen in de gelegenheid te stellen tot verk[...] van een zelfstandig oordeel, spreekt zij een oorde[...] dat de waarde onzer beschouwingen geheel ver[...]

Tot onze zelfvoldoening evenwel was het ons [...] genaam van eene zijde, die ons te meer verrast [...] dat zij tot de anti-revolutionnaire partij behoort [...] getuigenis te erlangen dat onze beschouwingen de[...] in het regte licht stelden.

De Nederlander is niet eerlijk in zijne aphor[...] die uit onze vertoogen is getrokken.

Er is geen quaestie van *verwerping der belijd[...]* ook niet van eene *meerderheid*, die haar verw[...] veelmin van eene *uit*werping van voorstanders de[...] lijdenis.

Wel is de vraag: „*wat* is het wezen en de [...] zaak der belijdenis?„

Is de Regering bevoegd en verpligt tot handh[...] daarvan mede te werken of tusschen beide te tre[...]

En als het Hoogste Kerkbestuur de verzekering [...] dat het die belijdenis handhaaft, welke waarde [...] dan het bloot beweren van eene kleine aaneenges[...] minderheid, dat de uitspraak der bevoegde magt, [...] het eene feitelijke beslissing geldt, op ingebragt[...] schuldigingen, strijdig is met de kerkelijke wet?

We hebben een bondgenoot gevonden in de Re[...] van *de Bazuin*, welke in het nommer van 11 Aug[...] te regt zegt:

„eene noodkreet, die beroep doet op het *Gouv[...]* „*ment* tegenover het *kerkelijk bestuur* is allergevaarl[...] „Zij stelt toch het Gouvernement het opperste [...] „in handen, in de zaken der kerk en behelst [...] „*zijds* de erkentenis, dat het Gouvernement in zijn [...] „zal wezen, wanneer het ook in 't vervolg de R[...] „menten en kerkbestuurders, tegenover des noo[...] „*geheele gemeente*, zal blijven handhaven.„

We hebben nog een bondgenoot in Ds. A. [...] melkamp, die in datzelfde nommer van *de Bazui[...]* aanzien van het adres over de Theologische Fa[...] ten verklaart:

„Op de vraag wat *de Koning* zou kunnen [...] „antwoorden wij met het oog op de Stedelijke Reg[...] „van *Deventer*, die het eenig mogelijk besluit gen[...] „heeft, dat ten dezen met onze Grondwet overeenst[...]

Het is immers bekend, dat de leerstoel in de [...] geleerdheid aan het aldaar gevestigd Athenae[...] opgeheven.

Meermalen hebben wij opgemerkt, dat de Chris[...] Afgescheidene gemeenten, waar het de betrekking [...] tusschen Kerk en Staat, over het algemeen, [...] begrippen koesteren en in toepassing brengen. Va[...] standpunt ook kan het niet anders, of zij zien [...] losmaking der banden, die, hoe ook door den [...] aangelegd, altijd knellen en de vrije werking [...] meren, een krachtig middel voor de zelfstand[...] en de regeling van de uit- en inwendige belang[...]

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Fransche *Moniteur* heeft gisteren ook een uitt[...] medegedeeld uit eene correspondentie uit Berlijn [...] 1 dezer, waardoor, ofschoon onder voorbehoud, de [...] ring wordt bevestigd van den Keizer van Rusland [...] grondslagen van onderhandeling aan te nemen, die [...] de Westersche mogendheden zijn aangegeven. Wij ge[...] dat men nog steeds den tekst moet afwachten, om een [...] bepaald oordeel over dat antwoord te kunnen velle[...] Parijs wilde men weten, dat die weigering zeer du[...] en kort was, maar het is van veel belang den [...] kennen, waarin zij gekleed zal zijn, met het oog [...] houding van de Duitsche mogendheden vooral. [...] Westersche mogendheden betreft, deze hebben zich [...] namelijk met de zaak zelve bezig te houden en [...] vier vredes-grondslagen geweigerd zijn, zullen zij [...] bedacht moeten zijn, om den oorlog met des te meer [...] te voeren. Men houdt zich echter meest met toeber[...] voor den volgenden veldtogt bezig, daar het jaarget[...] zoo ver gevorderd is. Veel kan er echter nog gebeuren [...] halfjaar ongeveer, dat tot de hervatting der vijand[...] heden in 1855 zal moeten verloopen.

Intusschen is men nog steeds in dezelfde onzek[...] omtrent het al of niet vertrekken van de expeditie na[...] Krim. Eene correspondentie van Odessa spreekt echter [...] eene afdeeling van de Fransch-Engelsche vloot, die in [...] gezigt van die haven zou zijn voorbij gezeild. Een [...] uit Konstantinopel van den 24sten meldt, dat men [...] evenzeer in het onzekere verkeerde. Men meende even[...] dat dienzelfden dag te Varna een aanvang met het [...] zou worden gemaakt. Prins Napoleon is hersteld en [...] weder naar Varna vertrokken. De hertog van Cam[...] daarentegen is te Therapia aangekomen, zeer lijdend [...] de jicht.

De toestand van het Turksche leger in Azie [...] regt zeer de aandacht bezig. Na de twee nederlag[...] het geleden heeft, zou het overschot, dat naar [...] rukt is, niet in staat zijn, een hernieuwden aanval [...] Russen te doorstaan. Volgens brieven uit Trebisond [...] het Russische leger echter buiten magte wezen voor[...] zijne overwinningen te trekken. Het heeft zich [...] tot het bezetten van Bayazid, maar nog niet[...]

Kars ondernomen, dat eene belangrijke vesting is en een der sleutels van Turkije op de Aziatische grenzen. Men heeft een nieuwen en kundigen bevelhebber benoemd voor het leger in Azie, en wel Ismaïl-Pacha, de beroemdste bevelhebber van Omar-Pacha, die zich door de verdediging van Kalefat beroemd heeft gemaakt. Men rekent veel op zijne kunde en op den zedelijken invloed, dien zijne benoeming op het leger zal uitoefenen. Eene commissie van Fransche en Engelsche officieren zal tevens vertrekken om zich van den werkelijken stand van zaken te verzekeren.

De vredes-grondslagen, door de Westersche mogendheden gesteld, waren zeer gunstig ontvangen daar men niet twijfelt of de Czaar zou die verwerpen en men verlangt het voortzetten van den oorlog in Turkije. De levendigste vreugde wordt ook over het sluiten van de Turksche leening aan den dag gelegd.

Men sprak ook van nieuwe woelingen om in Thessalie en Epirus een nieuwen opstand te doen uitbreken.

De gedeeligste zijde van de nederlagen, die de Turken in Klein-Azie hebben geleden bestaat in den invloed, dien Rusland daardoor op Perzie zal kunnen uitoefenen. Men vreesde ook zeer voor het lot van verscheidene karavanen, die zich op weg bevonden.

Er loopen onderscheidene geruchten te Parijs en in het Oosten omtrent veranderingen in het opperbevel van het Fransche leger in het Oosten. Dit zijn echter bloote geruchten en niets meer.

De telegraaf deelt mede, dat de Fransche *Moniteur* de dagorder bevat, die Keizer Napoleon aan de troepen van het kamp in het Noorden heeft gerigt, terwijl hij er het opperbevel over aanvaardt. In die dagorder brengt de Keizer lof toe aan de officieren en soldaten; hij wenscht hen geluk over de wijze, waarop zij de vermoeijenissen en ontberingen verdragen, die onafscheidbaar zijn van elke groote troepenverzameling; hij geeft kundige uitleggingen omtrent den aanleg en het nut van kampen. Het slot luidt aldus: „De kundige bevelhebbers, die aan uw hoofd geplaatst zijn en de gehechtheid die u bezielt, zullen mij het bevel gemakkelijk maken. Gij zult mijn vertrouwen waardig zijn; gij zult gereed zijn om aan de roepstem van het vaderland te beantwoorden.”

Gisteren moet prins Albert te Boulogne zijn aangekomen, om de groote manoeuvres in het Noorder-kamp bij te wonen. Het bezoek van prins Albert zal veel langer duren dan het vriendschappelijk bezoek van den Koning der Belgen. Prins Albert blijft vijf dagen te Boulogne of in het kamp. De jeugdige Koning van Portugal, die zich thans daar ook bevindt, vertrekt binnen één of twee dagen naar zijn vaderland.

De laatste berigten uit Spanje luiden gunstig. Het kabinet, dat men verdeeld meende, heeft zich krachtig en vereenigd betoond.

De welgezinden van alle partijen juichen thans de handelwijze van de regering met betrekking tot Maria Christina toe. Eene depêche meldt, dat de Koningin-moeder in Portugal is aangekomen. Zij zal waarschijnlijk spoedig naar Frankrijk vertrekken, waar zich al de leden van het vorige kabinet bevinden, behalve de generaal Blaser, ex-Minister van Oorlog, die zich, naar men wil, naar Engeland heeft begeven.

Men wil, dat twee belangrijke gevangennemingen te Bazel hebben plaats gehad, in verband met het ontdekken van wapenen en ammunitie aan de Lombardische grenzen. Men spreekt zelf van de arrestatie van Mazzini; intusschen meenen wij dit berigt, vooralsnog, te moeten betwijfelen. Het gouvernement van Graauwbunderland heeft ten gevolge van het gebeurde een detachement troepen te Poschiavo op de been gebragt en eenige andere piketten in Engadine gelegd. Van een anderen kant beweert een blad aldaar, dat zich in die streken weinige of geene Italianen bevinden.

De *Arabia* heeft berigten uit New-York tot 23 Aug. aangebragt. In een dorp bij Buffalo was op nieuw tusschen de Amerikanen en de Ieren gevochten. Er werden weder twee of drie personen gedood.

De geele koorts was te New-Orleans en te Savannah uitgebarsten. De cholera was in hevigheid te New-York verminderd.

Te Marysville is den 1 Aug. op nieuw een brand uitgebarsten; vijf blokken huizen werden vernield; de schade wordt op ruim 250,000 dollars berekend.

De *New-York Tribune* spreekt tegen hetgeen de *Herald* had gezegd omtrent het doel van de reis van den heer Sickles, den secretaris van het Amerikaansche gezantschap te Londen. De *Tribune* zegt, dat noch de aangebragte depêches, noch de wenken hij terug zal brengen van staatkundig gewigt zijn, en het Amerikaansche kabinet is overtuigd, dat het verkrijgen van Cuba, zonder een oorlog, eene onmogelijkheid is.

ENGELSCHE POST.

Londen, 4 Sept. De *Times* deelt mede, dat eenige leden van de familie van Koningin Maria Christina, die dat blad niet noemt, zich aan boord van het stoomschip *Madrid* bevonden, dat Zaturdag van Lissabon is aangekomen.

Prins Albert heeft Osborne-House (eiland Wight) heden morgen verlaten, om zich op het koninklijke Yacht *Victoria and Albert* naar Boulogne in te schepen.

— Uit een aan het Parlement overgelegd stuk blijkt, dat in het halfjaar, dat met 30 Junij 1854 eindigt, in het vereenigde koningrijk van Groot-Brittannie 100 personen gedood, en 119 gewond zijn door spoorweg-ongelukken op 7814 mijlen. Van de gedooden verloren 22 personen, 3 passagiers en 19 spoorweg-beambten het leven, door van hen onafhankelijke oorzaken en 40 personen 4 passagiers en 37 ambtenaren, door eigene schuld. Zoo werden 72 passagiers en 19 ambtenaren gewond door van hen onafhankelijke oorzaken, en 3 passagiers en 44 ambtenaren door eigen schuld. 38 personen werden gedood, en 5 gekwest, die over de wegen gingen.

DUITSCHE POST.

Weenen, 3 Sept. Eergisteren is de koerier hier aangekomen, die het antwoord van Rusland brengt op de voorgestelde vier vredes-waarborgen. Korten tijd daarna had Graaf Buol eene bijeenkomst met Prins Gortschakoff; de laatste deelde het besluit van zijne regering mede, dat geene vredelievende oplossing meer toelaat. Men verneemt, dat het antwoord van Rusland formeel ontkennend is en dat het zich voortdurend tot eene verdedigende houding zal bepalen. Men verzekert, dat Keizer Nikolaas gezegd heeft, dat hij geene waarborgen wilde geven, en dat, indien men ze wilde hebben, men ze kon komen halen. Dadelijk na zijn onderhoud met Prins Gortschakoff vertrok Graaf Buol naar Schoenbrunn, waar de Keizer zich bevindt.

De generaal de Létang, de afgevaardigde van Keizer Napoleon bij den opperbevelhebber van het Oostenrijksche leger, heeft onderscheidene hooggeplaatste personen bezocht. De generaal heeft heden eene particuliere audientie bij den Keizer en vertrekt over Krakau en Leopold naar het hoofdkwartier van den generaal von Hess.

Men schrijft uit Bucharest van den 16—22 Aug., dat Omar-Pacha dien dag aldaar zijn intogt heeft gedaan; het was een ware triumftogt. Meer dan drie duizend rijtuigen en de bevolking in feestgewaad gingen hem te gemoet. Ieder had een ruiker in de hand; ten 10 ure kwam de generaal aan. Een bataillon dorobanz (Wallachysche gendarmen), opende den trein. Daarna kwam een eskadron Turksche lanciers, gevolgd door het rijtuig van Omar-Pacha met 8 paarden bespannen. Ter regterzijde van Omar-Pacha zat prins Cantacuzène, president van den regeringsraad. Omar-Pacha scheen buitengewoon opgeruimd. Rondom het rijtuig reed een talrijke en schitterende staf, waaronder al de Wallachijsche ministers, de ordonnans-officieren van Prins Stirbey, de pacha's Saïd, Halim, Achmed, Mehemed, Zadig, enz.; het opperhoofd van den divan, Ramazan-Effendi, Skander-Bey, een aantal Fransche en Engelsche officieren, enz. Twee escadrons lansiers en twee Wallachijsche infanterie-regementen sloten den trein, die van goud en edelgesteenten schitterde.

Het derde regement Wallachijsche infanterie is op bevel van generaal Aurep te Buseo geheel en al beroofd; de Turken hebben de soldaten eene nieuwe uniform geschonken. Op den stoet volgden 12,000 man troepen, een peloton Engelsche soldaten en een peloton Fransche soldaten van de genie.

— Men spreekt veel van de terugkomst van prins Stirbey. Hij is alles behalve algemeen bemind.

— Omer-pacha heeft verboden de proclamatie van den generaal von Hess aan de inwoners der Vorstendommen te verspreiden. Men meent, dat zijn doel is de regten van de Porte te handhaven en dat dus het binnenrukken der Oostenrijkers niet door hen, maar door de Turksche Overheid aan de bewoners des lands moet worden verkondigd. Omar-Pacha heeft aan kolonel Kalik verklaard, dat hij niet voornemens was Moldavie binnen te rukken en dat hij zelfs zijne voorhoede van Buseo laat terugtrekken. Hij zou echter te Bucharest blijven en Wallachije niet verlaten, vóór dat hij nieuwe instructiën had ontvangen. Eene onderhandeling zal te dien opzigte te Konstinopel worden aangeknoopt.

Demagogische klubs, onder voorzitterschap van Vissiliade, Eliadis en Zamoyski hadden zich te Bucharest gevormd, om de bevolking over te halen om zich des noods met geweld te verzetten tegen de vestiging der Oostenrijkers. Die klubs zijn gesloten en de woelgeesten verbannen. Eenige Oostenrijksche officieren zijn reeds te Bucharest aangekomen; men verwacht drie brigades van het Oostenrijksche leger. Men is niet geheel gerust over de eischen van de soldaten, ofschoon men weet, dat de Oostenrijkers als vijanden de vorstendommen binnenrukken.

FRANSCHE POST.

Parijs, 4 Sept. Zoo als men denken kan, is het groote onderwerp van gesprek alhier het antwoord van den Keizer van Rusland. Men kent nog geene bijzonderheden, maar volgens de loopende geruchten zou het antwoord ten hoogste categorisch zijn en zou de Keizer gezegd hebben, dat men hem wel zeer weinig moest kennen, indien men hem in staat geloofde den toestand aan te nemen, waarin men hem wilde brengen. Onder deze omstandigheden verwacht men evenwel niet, dat Oostenrijk den oorlog aan Rusland zal verklaren; het zal zich in de Vorstendommen handhaven en men zal er zich toe bepalen te vragen, dat het de verbondene legers laat doortrekken, indien zij in het volgende jaar die rigting mogten nemen. Men hoopt, dat Pruissen dezelfde gedragtslijn zal volgen.

Nu de noodzakelijkheid van den oorlog eenmaal bestaat, gelooft men, dat hij in het volgend jaar met de grootste energie en kracht zal worden gevoerd. Men spreekt van 800,000 man, als het totale cijfer van al de Fransche legers.

Het gerucht heeft geloopen, dat de Maarschalk Vaillant heden naar het Oosten zou vertrekken. Hij is evenwel met den heer Drouyn de Lhuys naar het Kamp van Boulogne vertrokken.

Morgen komt prins Albert te Boulogne aan. Men maakt prachtige vertrekken voor hem gereed, naast die des Keizers.

De heer de La Guéronnière doet afstand van de directie van de half-officiële bladen, de *Constitutionnel* en de *Pays* wegens een verschil met de eigenaren. Men spreekt van zijne benoeming tot lid van den Raad van State.

De *Moniteur* deelt heden bijzonderheden mede omtrent het vestigen van verschillende corpsen van een talrijk Turksch leger in de Vorstendommen.

Men verzekert, dat een aide-de-camp des Keizers naar de Oostzee is vertrokken, om aan den opperbevelhebber van de Fransche troepen den maarschalks-staf over te brengen.

De *Moniteur* deelt twee belangrijke tabellen mede, de eerste betrekkelijk den in- en den uitvoer van granen en meel, van 1 Augustus 1853 tot nu toe en de tweede betrekkelijk de rijzing en daling der graanprijzen op de markten, sedert den 2 dezer. Er is in het bedoelde tijdperk in Frankrijk ingevoerd 7,345,612 hectoliters graan en 949,199 quintalen en 49 ponden meel, waarvan 3,500 hectoliters denkelijk van den nieuwen oogst. De uitvoer heeft slechts bedragen 2,633 hectoliters en 4,221 quintalen graan. In dat tijdperk heeft de administratie van het leger voor zijn gebruik 354,873 hectoliters ingevoerd.

Trekt men dit alles te zamen en herleidt men den invoer van meel tot graan, dan geven de 949,199 quintalen 1,898,400 hectolitres en dan verkrijgt men een totalen invoer van 9,598,885 hectolitres graan.

Het douanen bureau, waar de meeste verklaringen zijn gedaan, is dat van Marseille; er is 4 millioen hectolitres graan aangegeven.

De graanprijzen verschillen van 18 fr. 60 c. tot 30 fr. 17 c. Op alle markten in Frankrijk, met uitzondering van vier, is de prijs gedaald; op sommige plaatsen bedroeg de daling meer dan 10 fr.

Madrid, 30 Aug. De volmaaktste rust heerscht hier. Nu men tot nadenken is gekomen, erkent ieder, dat het Ministerie goed heeft gehandeld. Het gouvernement had alle noodige voorzorgen genomen tot handhaving van de orde. De generaal Manuel de la Concha was aan het hoofd der troepen gesteld en onder hem voerde de generaals Ros de Olano en Echaguë het bevel. Deze keuze was uitmuntend, maar men heeft liever de nationale garde laten handelen. Het Toledo kwartier heeft geen deel genomen aan den opstand. Puchela was door Espartero ingelicht en te vrede gesteld. De oproerlingen eischten in eene proclamatie den troonsafstand van de Koningin. Indien de barricades des nachts niet reeds verlaten waren, dan had de burgerwacht ze des anderen daags met geweld genomen. Ieder roemt de houding van de burgerwacht. Het Gouvernement heeft aan de Commissarissen-generaal in de kolonien bevel gezonden, beslag te leggen op de aanzienlijke goederen van Maria Christina aldaar. Men denkt, dat de markies van Albaïda, de ex-president van de klub de Unie, Spanje zal moeten verlaten. Men verwacht een decreet, waarbij alle benoemingen, die door het ministerie Sartorius na 27 Junij, of door junta's bij het leger geschied zijn, te niet zullen worden gedaan.

BELGISCHE POST.

Brussel, 5 Sept. Eergisteren zijn Koning Leopold en de Hertog van Brabant met de Ruhis van hunne reis naar Calais te Ostende teruggekeerd. Ten 8½ ure des avonds kwam ook aldaar het Portugesche stoomschip *Mindello*, komm. S. Manuel Estunis aan, om Z. M. don Pedro V, zijn broeder en gevolg naar het vaderland over te voeren. Eergisteren was er groot diner ten hove. Gisteren morgen ten 4 ure vertrokken de Koning van Portugal, de hertog van Oporto en hun gevolg per extra trein naar Boulogne, om de manoeuvres in het kamp bij te wonen.

Morgen zal Z. M. naar Ostende terugkeeren, waarna hij zich regtstreeks voor Lissabon inscheept. Ten 1 ure vertrok de koninklijke Belgische familie naar Brussel. Z. M. begaf zich onmiddellijk naar het kasteel van Laeken. Heden morgen zijn de Koning en de prinsen naar het kamp van Beverloo vertrokken.

Binnenland.

's Gravenhage, 6 September.

Z. M. heeft uit hoofde van ongeschiktheid voor de waarnemen van hunne betrekking door ligchaamsgebreken, een jaarlijksch pensioen verleend aan den gewezen klerk bij de directie der marine te Willemsoord J. A. A. Dietz en aan den gewezen lichtwachter bij de kustverlichting te Terschelling M. P. de Vries, aan den eerste van *f* 407, en aan den tweede van *f* 78.

Bij den Min. van Finantiën is door tusschenkomst van een R.-k. pastoor, ter voldoening van aan 's Rijks schatkist verschuldigde gelden, ontvangen eene coupon groot *f* 50, van eene obligatie ten laste van Rusland.

Bij besluit van 19 Julij jl., is bewilliging verleend tot de oprigting van eene te Rotterdam, onder den titel van Rotterdamsche garancine-fabriek te vestigen naamlooze vennootschap.

Wij vernemen, dat de heer Belmont, zaakgelastigde van Noord-Amerika, naar Parijs is vertrokken, zijnde hij daarheen ontboden door den zich in die stad bevindende Amerikaanschen secretaris van staat, den heer Mann.

Z. K. H. prins Hendrik heeft bij de heeren M. L. Hermans en Co. alhier aangekocht eene prachtige calèche. Met genoegen constateren wij dit feit, omdat het ons hoop geeft, dat door de leden van het Koninklijke Huis voorgegaan, men meer en meer er toe moge geleid worden, om de binnenlandsche industrie aan te moedigen en te begunstigen.

* In de residentie is aangekomen en aan het *Hotel de l'Europe* afgestapt de baron L. G. T. von Keller, hoofdofficier bij de Pruissische marine, en aan het *Hotel de Bellevue* de ridder van Behr-Noijendam op Semlon, komende van Mecklenburg Schwerin.

* Onder de middelen, door burgemeester en wethouders op de gemeentebegrooting voor 1855 voorgedragen, behoort een voorschot uit de fondsen in de bank van leening van *f* 30,000. Nopens die inkomst, welke eigenlijk op de

gewone ontvangsten te kort komt, wordt in de memorie van toelichting gezegd: « Door het missen van de renten der spaarkas, die de gemeente in vorige jaren pleegt te genieten, en het gering bedrag van het slot van rekening des vorigen jaars, zijn de tegenwoordige middelen ter bestrijding van de behoefte der gemeente onvoldoende geworden; intusschen kan daarin voor het oogenblik niet worden voorzien door andere of verhoogde belastingen, als kunnende zulks eerst plaats hebben bij de herziening van het stelsel der gemeente-belastingen, welke thans bij den raad aanhangig is, en waarschijnlijk eerst met de begrooting van 1856 in werking zal komen.

» Burg. en weth. hebben derhalve naar andere middelen moeten omzien om de ontvangst en uitgaaf der begrooting in het gelijk te brengen, vermits de uitgaven behoorlijk moeten zijn gedekt.

» Daartoe eene kortstondige bijzondere leening voor te slaan, vonden burg. en weth. niet geraden, zoowel wegens de bezwaren die deze operatie ook geldelijk zoude kunnen opleveren, als om het crediet der stad en de moeijelijkheden aan het verkrijgen der magtiging daartoe verbonden.

» Zij hebben daarom gemeend een meer eenvoudigen weg te moeten inslaan, en voor het eventueel te kort, dat in 1855 mogt ontstaan, een voorschot uit de kas der bank van leening te moeten brengen; een voorschot dat vermoedelijk niet zal behoeven opgevorderd te worden, vermits de doorloopende administratie der gemeente-schatkist eerst de jaren 1854 en 1855, en daarna het laatstgemelde jaar met 1856 in verbinding brengt, en daardoor weinig gevaar voor geldelijke behoeften doet onderstellen.

Het voorschot door het bestuur der bank *casu quo* te verleenen, zal twee of drie maanden te voren worden verzocht, en zal daarna bij de volgende begrootingen door aflossingen bij gedeelten of in het geheel worden gekweten.

« De maatregel is slechts tijdelijk, en strekt alleen daartoe, dat de eene kas der gemeentebezittingen de andere kas hulp biede, even als zulks meer dan eens in het omgekeerd geval is gedaan.

---

* De Kon. Bibliotheek alhier heeft dezer dagen ten vervolge ontvangen het 6de en 7de deel der prachtuitgave van de werken van Frederik den Groote, waarvan een exemplaar door Z. M. den Koning van Pruissen aan die inrigting ten geschenke vereerd wordt.

---

* Naar men verneemt zijn de tien gevangenen uit de gemeente Naaldwijk, als beschuldigd van feitelijke wederspannigheid door meer dan 20 personen gepleegd, door de raadkamer van de Arrond. Regtbank te 's Gravenhage naar den heer proc.-gen. bij het Prov. Geregtshof in Zuidholland verwezen.

---

* De *Echo Universel* zegt, dat de bijzonderheden, welke hij nopens de zaak van Dubois vernomen heeft, verschillen, zoowel van die, door een Belgisch blad, als door het Handelsblad gegeven. Jacques Dubois, den 23 Febr. 1638 te Verdum bij Namen geboren, had voor een tijd van 90 jaren het vruchtgebruik van zijn vermogen aan de O. I. Campagnie gelaten, en na aftrek van successiekosten, waren de gelden, ten beloope van ruim 3 millioen Hollandsche kroonen, den 13 Maart 1708, in de kas van de O. I. Compagnie-kamer van Amsterdam gestort. Een certificaat deswege was den 7 Dec. 1737 door den secretaris der kamer, den heer Ghains, afgegeven, en in 1740 zou een vonnis zijn gewezen, waarbij de regten van partijen zouden erkend zijn. Men heeft ook kennis van twee acten, als: eene van 12 Mei 1677 voor Pieter Dewil, en de andere van 9 April 1679 voor Martinus van Heuvel, notarissen te 's Hage verleden, tot eigendoms-overdragt van twee huizen door gemelden erflater Jacques Dubois aldaar aangekocht.

Volgens opgave van het Ministerie van Finantien is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand Augustus jl. ontvangen aan suiker-accijns, in hoofdsom, opcenten en collectief zegel, een bedrag van *f* 69.890.61

De Min. van Binnenl. Zaken heeft aan de HH. Commissarissen des Konings in de onderscheidene provincien toegezonden een exemplaar van een ontwerp van wet, bevattende regels nopens de heffing van regten wegens het gebruik van openbare werken in het belang der gemeenschap te lande en te water, alsmede tot verzekering van de instandhouding en het behoorlijk gebruik dier werken. De toezending heeft ten doel om het oordeel, ten aanzien van dit ontwerp in te winnen van de collegien van Gedeputeerde Staten, en wel zoo spoedig mogelijk, om dat ontwerp aan de Staten-Generaal nog in het volgende zittingjaar in behandeling te kunnen geven.

Men verneemt dat, om te gemoet te komen in de klagt, meermalen door de leden der Eerste Kamer aangeheven, over de ongeschiktheid van de lokalen voor hunne sectiën in gebruik, thans in de boven-gedeelten vertrekken in gereedheid worden gebragt.

Gisteren zijn in den gemeenteraad te Rotterdam tot wethouders herbenoemd, de heeren: A. Schadee en D. Blankenheijm.

Uit eene goede bron, zegt de *Amst. Cour.*, vernemen wij, dat het berigt, onlangs het eerst door een dagblad, dat zeer aan den heer Gibson gedevoueerd schijnt te zijn medegedeeld, en volgens hetwelk de genoemde kapitein tot attaché bij de legatie der Vereenigde Staten te Parijs was benoemd, van allen grond is ontbloot.

Gisteren is ter vervulling der vacature van een predikantsplaats door de benoeming van Ds. B. ter Haar tot Hoogleeraar te Utrecht en door het voortdurend bedanken van Dr. M. van Staveren, door predikanten en ouderlingen der Herv. Gemeente te Amsterdam de volgende nominatie uitgebragt: ZESTAL, Ds. B. J. Adriani, pred. te Haarlem; Ds. J. F. L. Arbesch, pred. te Alkmaar; Ds. H. Steenberg, pred. te Schiedam; Ds. T. A. Fruin, pred. te Dordrecht; Ds. P. R. Hugenholtz, pred. te Haarlem; Ds. V. F. J. Boonacker, pred. te Enkhuizen. DRIETAL, Ds. J. F. L. Arbesch, Ds. T. A. Fruin, Ds. H. Steenberg.

Eergisteren is door de Ned. Handelmaatschappij te Amsterdam verkocht 268.961 balen Java-koffij, allen tegen tauxatie, of iets daarenboven.

Gisteren is in den gemeenteraad van Amsterdam, tot wethouder gekozen de heer Brouwer Ancher, aftredend wethouder. De heer van Bosse werd mede benoemd, doch bedankte voor de betrekking, waarna de heer Warnsinck gekozen werd.

De vergaderingen der provinciale commissien voor onderwijs zijn voor het najaar bepaald als: In N. Brabant den 3 Oct.; in Gelderland 9 Oct.; in Z. Holland 9 Oct.; in N. Holland 9 Oct.; in Zeeland 11 Oct.; in Utrecht 9 Oct.; in Friesland 10 Oct.; in Overijssel 11 Oct.; in Groningen 9 Oct.; in Drenthe 10 Oct.; en in Limburg den 10 Oct. Deze dagen of de daaropvolgende zijn tevens bestemd tot het afnemen der examina voor de verschillende rangen van onderwijzers, mitsgaders voor het toelaten van onderwijzeressen.

Heden is de officier van gezondheid 2de kl. L. van der Hegge Zijnen, overgeplaatst op Zr. Ms. fregat *de Ruijter*, liggende thans te Vlissingen.

De ziekte, welke onder de varkens te Venhuizen gewoed heeft, is voor goed geweken. Opmerkelijk is het, dat de aldus genoemde bloedvarkens, welke gedurende zes weken met het bloed en den afval van koeijen en schapen gevoed werden, van deze ziekten zijn verschoond gebleven.

Tot wethouder is te Poortugaal herkozen de heer J. W. F. Scheffer.

Uit het Nieuwendiep wordt aan de *Middelb.ᵉ Cour.* het volgende geschreven: « Men verheugt zich hier over de pogingen, die in het werk worden gesteld om het marinedok, hetwelk, zoo als wij vroeger mededeelden, na de herstellingen weder in onbruikbaren staat verkeert, in orde te brengen; tot dat einde wordt er een kistdam van zware dennen platen, met spannings in elkander gedreven, om het metselwerk geheid, waardoor men het doordringen van het water onder het metselwerk denkt te keer te gaan. Het is te wenschen, dat deze poging gelukt; immers de onbruikbaarheid van een droog, reeds zoo kostbaar dok, moet noodwendig de verwijdering van oorlogschepen, het stilstaan der werkzaamheden op 's rijks werf, in één woord, een groot nadeel voor deze havenplaats ten gevolge hebben. »

Door den Gemeenteraad werd heden op nieuw tot Wethouder der gemeente Voorst benoemd de heer G. J. van Gendt.

Het examen voor de vacante onderwijzerspost te Nijbroek zal, naar wij vernemen, niet voor in 't laatst der maand December plaats hebben. In de provisionele waarneming is voorzien.

Aan de *Amst. Ct.* wordt uit Oudenbosch gemeld, dat het gedeelte van den spoorweg loopende naar Roozendaal spoedig voltooid zal zijn.

Uit de *Konst- en Letterbode* vernemen wij, dat door de Staten van Noordbrabant, in de zitting van 28 Julij ll., op voorstel van het lid Jhr. Mr. J. B. A. J. M. Verheijen, eene subsidie van *f* 3.000 uit de provinciale fondsen is toegestaan, ter tegemoetkoming in de kosten voor het bouwen van de lokalen, bestemd voor de boekerij en het museum van het *Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant.*

Brieven uit Odessa te Londen ontvangen, bevestigen de berigten dat de graanoogst in het zuiden van Rusland zeer ruim uitvalt, zoodat er onder den invloed der tijdsomstandigheden, voor ongemeen lage prijzen aankoopen kunnen worden gedaan.

× × **Leyden**, 5 September. In de vergadering van den Gemeenteraad is de heer mr. J. C. Bucaille op nieuw tot Wethouder dezer gemeente verkozen met 17 stemmen van de 20 tegenwoordig zijnde raadsleden.

---

* **Schiedam**, 5 September. In de zitting van den gemeenteraad van heden avond, is de heer Mr. H. A. Poortman, aftredend Wethouder, met bijna algemeene stemmen als zoodanig herkozen. De heer Burgemeester heeft den herkozen Wethouder in eene hartelijke toespraak geluk gewenscht met de aanvaarding eener betrekking, die hem bij vernieuwing was opgedragen. De burgemeester dankte den herkozen wethouder uit naam van den Raad voor den ijver en de zorg, waarmede hij de belangen der stad behartigde en achtte dan ook overbodig hem die belangen andermaal aan te bevelen. De heer Poortman heeft den voorzitter voor zijne vlijende toespraak innigen dank betuigd. Zij zou hem tot spoorslag strekken voort te gaan op den weg, dien hij zich ten doel gesteld heeft te volgen, dat is, om de belangen der stad, zoo veel in zijn verm… ligt, te behartigen.

Voorst, 5 Sept. De gunstige verwachting, die… van den korenoogst koesterde, is door de uitkomst… overtroffen. Ook de paardeboonen leveren veel meer… dan men aanvankelijk verwachtte. Het schoonste w… begunstigde tot heden de inzameling der vruchten, w… daardoor spoediger dan gewoonlijk zal zijn afgeloopen… aardappelen vallen echter bij het opdoen niet medes… zijn er genoeg, zelfs veel gewassen, maar het is blijk… dat de ziekte der knol hoe langer zoo meer toeneem…

⌓ **Apeldoorn**, 5 Sept. Tot wethouder der gem… is door den raad herkozen de heer E. J. Muller.

— Bij het gemeentebestuur is aanschrijving ontv… om voorloopig te onderhandelen met de eigenaren… den afstand der benoodigde gronden tot de verlenging… het Veluwsche kanaal naar den IJssel bij Dieren.

— Van de gunstige weersgesteldheid wordt ijverig… bruik gemaakt tot het binnenhalen van den oogst… over het algemeen voordeelig is te noemen.

⊙ **Deventer**, 5 Sept. In de heden gehouden z… van den Gemeenteraad is tot hoogleeraar in de N… landsche geschiedenis en letterkunde aan het athen… alhier benoemd Dr. J. van Vloten te Leijden, me… stemmen; Mr. O. van Rees te Utrecht verkreeg 4 stem… De aftredende wethouder S. van Delden Pz., werd… nieuw als zoodanig benoemd.

Groningen, 4 September. Hebben wij verleden… melding gemaakt van de vestiging van een nieuwen… van industrie, eene ijzergieterij, hier ter stede. … kunnen wij met genoegen berigten, dat binnen kort… het Zuiderdiep alhier in werking zal worden gebragt… stoomfabrijk, waarin stoommachines van allerlei soort… 80 paardenkracht en stoombooten tot 200 voet lang… kunnen worden vervaardigd. Men is de oprigting… fabrijk, die wederom getuigt van een meerder lev… het hier langen tijd stationaire fabrijkwezen, versch… aan de vereenigde pogingen van een paar heeren uit… land en een ingezeten dezer stad. Van harte wensche… dat de gunstige verwachting, die deze industrielen… hunne fabrijk koesteren, niet moge worden te leur ges…

— In de afgeloopene week werd bij het opgraven… straat buiten de Oosterpoort voor het leggen der p… voor de gaz-fabrijk, gevonden een zilveren muntst… medaille, ter grootte van eene gouden dukaat en ter zw… van vier onzer guldens. De medaille draagt het jaar… van 1595: op de eene zijde staan twaalf onderschei… wapens, waarvan elf in een kring en het andere … midden, op de keerzijde een portret, hebbende … anderen in de regterhand een lans. Het geheelen st… van een sierlijken kabelrand omgeven, en voorzie… een haakje, waarin een zilveren ring is bevestigd… kunnen het opschrift heden niet mede deelen, da… eigenaar, de logementhouder en aannemer G. A. Heit… de medaille voor een paar dagen ter verzending bee… gestaan. (G…

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 6 September 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$60\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$			
Dito Certificat.	3	$72\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	101[illegible]
Dito dito	4	$90\frac{3}{4}$ $\frac{13}{16}$	Dito 1828/1829	5	101[illegible]
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	84[illegible]
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	78[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz.*	4	
Certificaten.	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	78[illegible]
Dº *Rothschild.*	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien.	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	$18\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3	$37\frac{7}{8}$	**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. ⁶/m.	3	$32\frac{15}{16}$ $3\frac{1}{8}$ 3			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{7}{16}$ $\frac{5}{8}$	Metalliek	5	69[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	79[illegible]
Portugal.			Dito 1854	5	78[illegible]
Londen nieuwe.	5	$37\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	35[illegible]
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	35[illegible]

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. $97\frac{3}{4}$; Mexic., 3 pct. $24\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; dito Onb. $24\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$, 70…

Over het algemeen was de handel zoo in Binnenl. als… tenl. effecten van weinig beteekenis en de stemming… zoo dat geene soorten eenige afzonderlijken vermelding…

FRANKFORT, Dingsdag 5 Sept. Metalliek 5 p… Spanje binnenl. 3 pct. $32\frac{3}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$.

LONDEN, Dingsdag 5 September (2 ure). Cons… 95, $91\frac{1}{8}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{3}{4}$, $25\frac{1}{4}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$… Ecuador $3\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Gren. Uitg. $6\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; Sardinie 5… Spanje binnenl. 3 pct. $37\frac{7}{8}$, $38\frac{1}{8}$; dito 1 pct. 18… Certific. $5\frac{3}{4}$, 6; dito Passiven $3\frac{3}{4}$, 4; Russen 4… dito 5 pct. 98; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct… sche leening 5, $5\frac{1}{8}$.

De markt was flaauw.

PARIJS, Dingsdag 5 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct… 3 pct. 73.50; Sp. binn. 3 pct. 33; dito 1 pct… $4\frac{1}{2}$ pct. $92\frac{3}{4}$.

MADRID, Zaturdag 2 September. Sp. 3 pct… N. 1 pct. $18\frac{15}{16}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's G…